

Zelkova (Zelkova)

čeleď: Ulmaceae

Roste v Asii v podobě opadavého keře nebo stromu podobnému jilmu. Dorůstají výšky i více než 20m. Borka je hladká. Listy jsou střídavé, 2řadé, hrubě pilovité, krátce řapíkaté se zpeřenou žilnatinou. Kvete nenápadnými jednopohlavnými květy ve svazečcích, samčí mají 4 - 5 tyčinek, samičí a oboupohlavné květy jsou samostatné (i po 2 - 4ks). Plodem je krátce stopkatý oříšek.

Vyhovuje jí hlinitopísčité vlhká půda bohatá na živiny, teplo a chráněné místo.

Množí se semeny, hřížením, roubováním nebo zelenými řízkami.

Zelkova abelicea (Zelkova krétská)

oblasti: Kréta

Roste jako endemit na jihozápadě Kréty. Dorůstá výšky 6 (i 15)m a šířky 8m v rozložitém, častě keřovitěm habitu. Borka má šedou barvu a je hladká. Větve se vytváří již nízko nad zemí. Mladé větvičky jsou bíle ochlupené. Střídavé listy mají krátké řapíky, mají eliptický až vejčitý tvar o délce 4 (i 5)cm. Kraje jsou výrazně široce a tupě pilovité (4 - 5 párů zoubků na jeden list). Vrchní strana je tmavězelená, spodní světlejší a ochlupená. Kvete drobnými zelenými květy. Samčí jsou seskupené a v květenství, samičí jsou jednotlivá. Plod je kulatý o průměru asi 5mm. Patří mezi chráněné druhy.

Zelkova carpinifolia (Zelkova habrolistá)

oblasti: Arménie, Írán, Kavkaz

Roste na Blízkém východě a Kavkazu v podobě opadavého zpravidla více kmenného nízko větveného stromu s široce vejčitou až eliptickou korunou. Dorůstá výšky (10 -) 20 - 25 (i 35)m a šířky 20m. Borka je nazelenalá nebo čistě šedá a odlupují se z ní rezavé pláty. Větve jsou v mládí červenohnědé, chlupaté, lenticely oranžové, pupeny jsou naopak lysé, vejčité a zašpičatělé. Listy jsou střídavé, eliptické až úzce vejčité, špičaté, hrubě vroubkovaně pilovité, tmavězelené, v mládí mírně drsné, dlouhé 2 - 5 (i 9)cm, báze je kulatá až mírně srdčitá, žilnatinu tvoří 6 - 12 párů žilek, spodní strana je ochlupená a řapíky jsou dlouhé 1 - 2mm. Květy mohou být samčí nebo samičí a oboupohlavné, samčí mají 5 - 6 korunních lístků, oboupohlavné a samičí 4 - 5ks. Plodem je 5 - 6mm ledvinitý oříšek.

Množí se semeny a řízkami.

Zelkova crenata

Zelkova nire

Zelkova schneideriana

oblasti: Čína

Roste v Číně v podobě stromu. Dorůstá výšky 8 - 15 (i 30)m. Borka je šedá a šupinatá. Větve jsou v mládí tmavěšedé. Listy jsou podlouhlé až široce vejčité, zašpičatělé, drobně vroubkované pilovité, tlusté, mírně kožovité, dlouhé 2 - 10cm, báze kulatá až kosočtvercovitá, se 7 - 15ti páry zapuštěných žilek a řapíky jsou dlouhé 0,3 - 1cm. Samčí květy vyrůstají po 1 - 3ks, samičí a oboupohlavné zpravidla samostatně. Plodem je kulovitě vejčitý oříšek průměru 2,5 - 3,5mm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Hen Tian Gao' - větve bohatší; pomalý růst

Zelkova serrata (Zelkova ostrolistá)

oblasti: Georgia, Japonsko, Korea, Ohio, Pennsylvania, Tchaj-wan

Roste v Japonsku, Číně, Tchaj-wanu a Koreji v podobě nízko větveného stromu s širokou kulovitou korunou. Dorůstá výšky (15 -) 20 - 25 (i 35)m. Větve jsou v mládí hnědočervené, ochlupené a převislé. Listy jsou vejčité kopinaté, úzce vejčité nebo úzce eliptické, ostře dlouze zašpičatělé, pilovité, drsné, tmavězelené, dlouhé 3 - 7,5 (i 12)cm, báze je kulatá až srdčitá, žilnatinu tvoří 8 - 14 párů žilek, spodní strana je světlá a řapíky jsou dlouhé 2 - 6mm. Samčí i samičí květy vykvétají po 1 - 2ks v paždí horních listů, jsou přisedlé, průměru 1,5mm, samčí mají průměr 3mm. Plodem je kulovitý oříšek šířky 2,5 - 4 (i 5)mm. Využívá se pro bonsajové pěstování. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Autumn Glow' - kompaktní habitus; výška do 11m, šířka 9m; listy na podzim růžovofialové
- 'City Sprite' - kompaktní eliptický až vázovitý hustý habitus; výška 7,2m, šířka 5,4m; přírůstky krátké; listy zelené, jemné, na podzim žluté
- 'David's Weepabout' - 1/2převislý habitus; listy mírně pokroucené, zastřižované, protáhlé, nitkovité
- 'Fastigiata' - vzpřímený habitus; výška 9 - 12m, šířka 3 - 5m; listy zelené
- 'Goblin' - kulovitý hustý vázovitý habitus; výška i šířka 1m; borka se později odlupuje; listy tmavězelené, na podzim žlutooranžové až červeno růžovofialové
- 'Gold Falls' - vázovitý vzpřímený habitus; listy pilovité, tmavězelené, na podzim žluté
- 'Goshiki' - výška 5 (i 10)m; listy eliptické, tmavězelené, žlutě až béžově mramorované
- 'Green Mansion' - listy na okraji bíle asymetricky skvrnitě a tečkované
- 'Green Vase' - vázovitý vzpřímený habitus; výška do 24m, šířka 9 - 12m; listy na podzim oranžové až bronzově červené nebo růžovofialovomodré; rychlý růst
- 'Halka' - řídký habitus; výška do 15m, šířka 9m; listy na podzim žluté; rychlejší růst
- 'Masashino' - vzpřímený úzký habitus; výška do 14m, šířka 6m; listy na podzim žluté
- 'Myrimar' - širce kuželovitý obloukovitý habitus; výška 15 - 18m, šířka 12 - 14,5m; listy tmavězelené, tlusté, kožovité a dlouho vytrvalé
- 'Ogon' - výška 9 - 12m, šířka 12m; větve v mládí žluté, borka je později nažloutlá; listy žluté, později hnědookrové
- 'Pulverulenta' - listy malé, žlutopestré
- var. serrata
- 'Spring Grove' - podobný Ulmus americana, ale menší
- var. tarokoensis/Z. tarokoensis - listy úzce vejčité, tupé, dlouhé 2 - 3cm, široké 1 - 1,3cm, báze prakticky kulatá, řapíky dlouhé 2 - 3mm
- 'Variegata' - obloukovitý habitus; v cca 11ti letech výška i šířka 2 - 4m; listy zelené s bělavým okrajem a občas s růžovými skvrnami
- 'Village Green' - vzpřímenější habitus; výška do 18m; listy tmavězelené, na podzim rezavě červené; rychlejší růst

- 'Wireless' - rozkladitý vázovitý habitus; výška do 7,6m, šířka 11m; listy na podzim červené

Vyhovuje ji výživná půda, plné slunce až polostín a dostatek vody.

Množí se semeny nebo hřížením.

Zelkova sicula

oblasti: Itálie, Sicílie

Patří mezi endemity Itálie.

Zelkova sinica (Zelkova čínská)

oblasti: Čína

Roste v Číně v podobě stromu. Dorůstá výšky 15 - 20m. Větve jsou v mládí ochlupené, později hnědé. Listy jsou vejčité až mírně kopinaté (i eliptické), zašpičatělé, vroubkovaně pilovité, na okraji brvité, zelené, dlouhé 1,5 - 8cm, báze je zkoseně zakulacená až klínovitá, žilnatinu tvoří 6 - 12 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 0,3 - 1cm. Kvete samčími květy po 1 - 3ks o průměru 2 - 3mm, samičí samostatně a mají 5 - 6 korunních lístků. Plodem je oříšek průměru 5 - 7mm.

Zelkova x verschaffeltii (Zelkova Verschaffeltova)

oblasti: Kavkaz

Roste na Kavkaze v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky do 10m. Větve jsou slabé, rozložené, v mládí slabé a mírně ochlupené. Listy jsou vejčité eliptické, zastřižovaně zubaté, drsné, ochlupené, dlouhé 3 - 8cm, žilnatinu tvoří 6 - 9 párů žilek a spodní strana je ochlupená.

Zelkova xverschaffeltii

Další informace:

<http://databaze.dendrologie.cz/domains/databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=702>

<http://www.abecedazahrady.cz/default.aspx?server=1&catalog=1&catitem=1208>

<http://www.botany.cz/cs/zelkova-abelicea/>

http://www.pampeliska.eu/index.php?p=zelkova_habrolista&site=olomouc

http://www.uspza.cz/index_sub.php?id=10300

<https://www.rostliny.net/>